

ירושלים, 05.04.2020

לכבוד

ד"ר משה ברקת

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר (באמצעות המערכת המקוונת: [/https://pe.cma.gov.il](https://pe.cma.gov.il))

הנדון: איסור על השקעות של כספי ציבור במיזמי דלקים מאובנים (גז, נפט ופחם)

אדוני שלום וברכה,

הפגיעה הכלכלית הקשה הנלוות למשבר הקורונה היא חסרת תקדים בהיקפה עם יותר מחצי מיליון מובטלים שנוספו למשק במהלך ימים ספורים. ישראל איננה שונה משאר המדינות שנפגעו ובהן הפגיעה בעסקים קטנים, בשכירים ובפריילנסרים היא המורגשת ביותר המרחיבה ומעמיקה בקצב מהיר את מימדי העוני. המצב חסר התקדים מאלץ את ממשלת ישראל, כמו ממשלות ברחבי העולם, להכניס את היד עמוק לכיס ולהשקיע סכומי עתק על מנת לחלץ את המערכת הכלכלית מהבזק.

אחת הזירות שאחריה אנו עוקבים בדאגה היא מצבו של קבוצת דלק של יצחק תשובה. תאגיד הדלקים המאובנים של תשובה נמצא קרוב לפשיטת רגל עם התרסקות של למעלה מ-80% בשווי מניותיו בשבועות האחרונים. אנו קרובים מאי פעם לתסריט לאחר משבר 2008 כשדלק נדל"ן זכתה בתספורת של למעלה ממיליארד ש"ח.

קרנות הפנסיה ובתי ההשקעות בישראל משקיעים מזה שנים את כספי החסכונות וההפנסיה של ציבור רחב מאוד במיזמים בעייתיים מהרבה בחינות. פסגות, מנורה מבטחים, מיטב ועוד מחזיקים ביותר מ-10% ממניות דלק. על הסיכון הפיננסי שעומד מאחורי המינוף הגבוה של עסקאות האלה, יש להוסיף את העובדה שפעילות כלכלית כמו פיתוח שדה נפט או גז פוגעת בבריאות הציבור ומחריפה את משבר האקלים.

החרפת משבר האקלים והמודעות אליו מחד וצניחת המחיר של אנרגיות מתחדשות מאידך הופך את ההשקעה באנרגיות מזהמות כמו גז, נפט ופחם לכדאית פחות ואף לסיכון כלכלי. המשקיעים מבינים שאנחנו קרובים יותר מתמיד לנקודה בה תהיה נסיגה מאסיבית של הון מחברות אנרגיה. משבר הקורונה מסייע לקרב בצעדי ענק את סיום עידן הנפט: [ערכ המניה של ענקית האנרגיה הצרפתית טוטאל צנח ב-50%](#), שברון מקטינה הוצאות באופן דרסטי, העובדים של חברות הנפט עצמם [אף הם נפגעים מנגיף הקורונה](#) וחברות רבות צפויות להתמזג או להיסגר.

משבר הקורונה מציף כאן שתי סוגיות שנושקות זו בזו: הסוגיה הראשונה היא מתן יד כמעט חופשית לגופי מימון להשקיע בעסקאות בעלות מינוף גבוה, מה שמהווה בפני עצמו סיכון לכספי ציבור; הסוגיה השנייה היא השקעה בגז ובנפט שמחריפים את משבר האקלים.

הדרישה הבסיסית שלנו מהממונה על שוק ההון היא פשוטה: לאסור על השקעות של כספי ציבור במיזמים של גז ונפט או כל פעילות שסותרת את רוח הסכמי פריז - הסכם האקלים הגדול משנת 2015 - עליהם ישראל חתומה.

אנו בהחלט מודעים לכך שבפעילותה ממשלת ישראל סותרת את רוח ההסכם עליו היא חתומה כאשר היא מקדמת את שוק הגז ומסייעת לתאגידים של אנרגיות מזהמות, כמו דלק ואחרים. אשר על כן, אנו חוששים שהדרישה הבסיסית שלנו לא תענה ושידיו של הממונה בנושא כבולות. אי לכך, אנו לכל הפחות מבקשים לחייב את קרנות הפנסיה לפרסם באופן גלוי וברור לציבור באילו מיזמים של דלקים מזהמים הם מושקעים על מנת שכל אחד יוכל לשקול ולבחון כיצד להשקיע את כספי החסכונות והפנסיה שלו.

משבר הקורונה מזמין אותנו להפגין יותר אחריות ציבורית ולפקח על הדברים המהותיים באמת לחברה לכלכלה ולסביבה: בריאות, ערבות הדדית ועתיד האנושות. מצופה משוק ההון לשרת את החברה ולא להיפך.

בברכה,

ד"ר יונתן אייקנבאום

מנהל גרינפיס ישראל

טל: 052-6010867

דוא"ל: jaikhenb@greenpeace.org

העתק: מבקר המדינה